

	โรงพยาบาลสิรินธร สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร SIRINDHORN HOSPITAL BANGKOK METROPOLITAN		หมายเลขเอกสาร WI-HDU-GEN003
	วิธีปฏิบัติงาน WORK INSTRUCTION	ฉบับแก้ไขครั้งที่ :01 วันที่บังคับใช้ :23/11/66	หน้า 1/2
เรื่อง การเก็บตัวอย่างน้ำยาล้างไตทางช่องท้องส่งตรวจนับเซลล์เม็ดเลือดขาวและเพาะเชื้อ			

1. วัตถุประสงค์

- 1.1 เพื่อกำหนดแนวทางการเก็บตัวอย่างน้ำยาล้างไตทางช่องท้องส่งตรวจนับเซลล์เม็ดเลือดขาวและเพาะเชื้อ
- 1.2 เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน
- 1.3 เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการประเมินภาวะติดเชื้อในช่องท้อง (peritonitis) ได้อย่างถูกต้อง

2. ขอบเขต

ผู้ป่วยล้างไตทางช่องท้องทุกรายที่เข้ามารับบริการที่โรงพยาบาลสิรินธร และมีหรือสงสัยว่ามีการติดเชื้อในช่องท้อง

3. ผู้รับผิดชอบ

- 3.1 หัวหน้าหอผู้ป่วย ทบทวนวิธีการปฏิบัติกับพยาบาลทุกระดับ
- 3.2 พยาบาลหัวหน้าทีม ตรวจสอบติดตามการปฏิบัติของพยาบาลทุกระดับให้เป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน
- 3.3 พยาบาลเจ้าของผู้ป่วยปฏิบัติตามวิธีการการเก็บตัวอย่างน้ำยาล้างไตทางช่องท้องส่งตรวจนับเซลล์เม็ดเลือดขาวและเพาะเชื้อ

4. นิยามศัพท์

- 4.1 **นับเซลล์เม็ดเลือดขาว** หมายถึง การนับจำนวนเซลล์เม็ดเลือดขาวที่กระจายตัวอยู่ในน้ำยาล้างไตที่ปล่อยออกจากช่องท้อง พร้อมแยกชนิด และประเมินสัดส่วนของเซลล์เม็ดเลือดขาวที่พบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวินิจฉัยแยกโรคของภาวะน้ำยาล้างไตขุ่น
- 4.2 **การเพาะเชื้อ** หมายถึง การส่งตัวอย่างน้ำยาล้างไตที่ปล่อยออกจากช่องท้อง เพื่อทำการเพาะเชื้อจุลชีพที่เป็นสาเหตุของ peritonitis
- 4.3 **Peritonitis** หมายถึง ภาวะติดเชื้อในช่องท้องของผู้ป่วยล้างไตทางช่องท้อง สามารถให้การวินิจฉัยโดยการตรวจพบอาการ และอาการแสดงทางคลินิก 2 ใน 3 ข้อ คือ
  - 1) อาการและอาการแสดงที่บ่งชี้ถึงการอักเสบของเยื่อผนังช่องท้อง ได้แก่ อาการปวดท้อง กดเจ็บทั่วๆไปของผิวหนังบริเวณหน้าท้อง และการตรวจพบ rebound tenderness
  - 2) น้ำยาล้างไตที่ปล่อยออกมาขุ่น หรือ มีเม็ดเลือดขาวมากกว่า 100 ตัว/ไมโครลิตร ร่วมกับพบเซลล์เม็ดเลือดขาว neutrophil มากกว่าร้อยละ 50
  - 3) ตรวจพบเชื้อก่อโรคจากการย้อมสีแกรมหรือการเพาะเชื้อจากตัวอย่างน้ำยาล้างไต

	โรงพยาบาลสิรินธร สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร SIRINDHORN HOSPITAL BANGKOK METROPOLITAN	หมายเลขเอกสาร WI-HDU-GEN003
	วิธีปฏิบัติงาน WORK INSTRUCTION	ฉบับแก้ไขครั้งที่ :01 วันที่บังคับใช้ :23/11/66
เรื่อง การเก็บตัวอย่างน้ำยาล้างไตทางช่องท้องส่งตรวจนับเซลล์เม็ดเลือดขาวและเพาะเชื้อ		

5. วิธีปฏิบัติ

5.1 การเก็บตัวอย่างน้ำยา PD ส่งตรวจนับเซลล์เม็ดเลือดขาวและเพาะเชื้อ

- ก. สวมผ้าปิดปากและจมูก
- ข. ล้างมือด้วยสบู่อย่างถูกต้องตามขั้นตอน แล้วเช็ดมือให้แห้ง
- ค. นำน้ำยาถุงแรกของผู้ป่วยพบว่าช่องส่งตรวจนับเซลล์ ในกรณีที่ผู้ป่วยไม่ได้นำถุงน้ำยาที่ขุ่นมา ให้ถ่ายน้ำยาที่ค้างไว้ในช่องท้องอย่างน้อย 2 ชั่วโมง มาส่งตรวจแทน แต่หากไม่มีน้ำยาค้างในช่องท้อง ให้ทำการใส่น้ำยาเข้าไปในช่องท้อง ที่ค้างไว้ 2 ชั่วโมง แล้วจึงนำน้ำยาที่ถ่ายออกมาส่งตรวจ
- ง. กลับถุงน้ำยาที่ถ่ายออกมา 2-3 ครั้ง เพื่อให้ตะกอนภายในถุงน้ำยากระจายตัว
- จ. เช็ดถุงน้ำยาบริเวณที่จะดูดน้ำยาด้วย 2% Chlorhexidine in alcohol รอ 30 วินาที
- ฉ. ดูดน้ำยาล้างไตออกจากถุง 25 มิลลิลิตร
  - ใส่ขวด Hemoculture 1 ขวด 10 มิลลิลิตร เพื่อส่งตรวจเพาะเชื้อ (culture)
  - ใส่กระปุกฝาเหลือง 10 มิลลิลิตร เพื่อส่งตรวจนับเซลล์ (cell count/diff)
  - ใส่กระปุก sterile 5-10 มิลลิลิตร เพื่อส่งตรวจ gram stain
- *เขียนระบุที่ข้างขวด/กระปุกว่า..น้ำล้างไต*
- ช. บันทึกขอตรวจชั้นสูตโรค
  - Culture บันทึก รายการตรวจ: Body fluid culture (ใส่ขวด hemo) สิ่งส่งตรวจ: น้ำล้างไต
  - Cell count/diff บันทึก รายการตรวจ: Body fluid examination สิ่งส่งตรวจ: น้ำล้างไต
  - Gram stain บันทึก รายการตรวจ: Gram's stain สิ่งส่งตรวจ: น้ำล้างไต
- ซ. ควรส่งสิ่งส่งตรวจให้เร็วที่สุด ไม่เกิน 30 นาที หลังจากเก็บสิ่งส่งตรวจ

6. เกณฑ์ชี้วัด

- 6.1 มีการเก็บตัวอย่างน้ำยาล้างไตทางช่องท้องส่งตรวจนับเซลล์และเพาะเชื้อตามแนวปฏิบัติทุกราย
- 6.2 ผู้ป่วยได้รับการประเมินภาวะติดเชื้อในช่องท้องอย่างถูกต้องตามมาตรฐานทุกราย
- 6.3 อัตราการติดเชื้อในผนังช่องท้องที่เพาะเชื้อไม่ขึ้นไม่เกินร้อยละ 20

7. เอกสารอ้างอิง

เถลิงศักดิ์ กาญจนบุษย์. **คู่มือแนะนำการล้างไตทางช่องท้องฉบับประชาชน**. ฉบับเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามราชาภิรมย์ ในมหามงคลสมัยทรงเจริญพระชนมายุ 55 พรรษา วันที่ 2 เมษายน 2553 พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์; 2553.

เถลิงศักดิ์ กาญจนบุษย์. **ตำราแนวปฏิบัติการล้างไตทางช่องท้อง**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์; 2556.

สมชาย เอี่ยมอ่อง. **ตำราแนวปฏิบัติการล้างไตทางช่องท้อง**. กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น; 2551.

สมาคมโรคไตแห่งประเทศไทย. **แนวปฏิบัติการล้างไตทางช่องท้อง พ.ศ. 2560**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เฮลท์เวิร์ค พลัส; 2560.

สมาคมพยาบาลโรคไตแห่งประเทศไทย. **ข้อแนะนำการปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมและผู้ป่วยล้างไตทางช่องท้อง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: กรุงเทพเวชสาร; 2566.